

Koordineringsenheten
mot menneskehandel

Nyhetsbrev fra KOM

Juli - september 2023

Til KOMs samarbeidsaktører

KOMs hovedaktiviteter i juli-september

KOM publikasjoner

KOM utarbeider en **årlig tilstandsrapport** som gir en oversikt over den nasjonale situasjonen på menneskehandelsområdet, se KOM tilstandsrapport 2022 publisert i juni [her](#).

KOM utarbeider **oversikt over rettsavgjørelser om menneskehandel** (straffesaker, utlendingssaker og dommer fra EMD), se oppdatert oversikt for 31. august 2023 [her](#). Oversikten oppdateres tertialvis. Det var ikke nye dommer om menneskehandel i 2. tertial 2023. Neste oppdatering blir 31. desember 2023.

Vi utarbeider **nyhetsbrev** til våre samarbeidsaktører fire ganger i året. Forrige nyhetsbrev fra KOM var for perioden april-juni 2023. Neste nyhetsbrev blir for perioden oktober-desember. KOMs nyhetsbrev er tilgjengelige på politiet.no/menneskehandel.

KOM publikasjoner forts.

KOM har utarbeidet en **veileder** for identifisering av mulige ofre for menneskehandel, se [her](#).

Veilederen gir

- informasjon om begreper, indikatorer og ofres rettigheter
- råd om hvordan du kan tilrettelegge for identifisering og oppfølging
- en oversikt over hvilke aktører du skal henvise til for bistand og beskyttelse, eller som du kan få veiledning fra

Vi har påstartet arbeid med ny informasjonsbrosjyre fra KOM til antatte ofre og oversettelse av veilederen til engelsk.

Kontakt oss

På politiets nettsider om menneskehandel [her](#) finner du publikasjoner fra KOM.

For innspill eller spørsmål, kontakt oss på KOM.pod@politiet.no.

KOM Koordineringsenheten mot menneskehandel

Som nevnt i forrige nyhetsbrev, har vi endret navn til "Koordineringsenheten mot menneskehandel" (tidligere Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel).

Forkortelsen KOM består, og tidligere mandat og oppgaver videreføres.

KOMs hovedaktiviteter i juli-september

KOM samarbeidsmøter og kompetanseheving

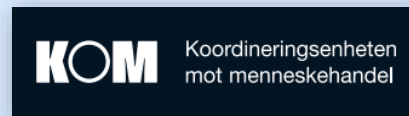
KOM deltok 24. august på møte i Nasjonalt nettverk for arbeid mot menneskehandel i helse- og omsorgstjenestene, der KOM og Bufdir presenterte ny identifiseringsveileder.

KOM deltok på ROSA seminar 11.-12. september.

KOM deltok 20. september på møteplass for samarbeidsaktører i Oslo på menneskehandelsfeltet, i regi av HTSO ved NAV Grünerløkka. Tema var blant annet kompetansehevingstiltak.

KOM og Bufdir presenterte ny identifiseringsveileder.

KOM deltok på fagsamling i politiets nasjonale kompetansegruppe mot menneskehandel 21.-22. september, der KOM også presenterte ny identifiseringsveileder.

KOM samarbeidsmøter og kompetanseheving forts.

KOM deltok 26. september på frokostmøte om mindreårige ofre for menneskehandel, i regi av Bufdirs veiledningsfunksjon om menneskehandel. Tema var blant annet kompetansehevingstiltak.

KOM har hatt flere møter med Justis- og beredskapsdepartementets (JD) i perioden, knyttet til organiseringen på menneskehandelsfeltet.

Deltakelse i internasjonale fora

Den **nordiske koordinatorarbeidsgruppen mot menneskehandel** (The Nordic Coordinators' Working Group against Trafficking in Human Beings) ble opprettet i regi av **Nordisk ministerråd**, for å styrke det nordiske samarbeidet på feltet. For mer informasjon, se [her](#).

KOM deltok sammen med Bufdir på møte i arbeidsgruppen 7.-8. september i Reykjavik. Hovedtema for møtet var nasjonale henvisningsmekanismer (national referral mechanism) på menneskehandelsfeltet i nordiske land.

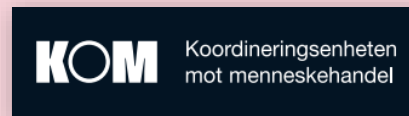
Verdt å merke seg - KOM høsten 2023

KOM ressurs situasjon og prioriteringer høsten 2023

Julie Platou Kvammen startet 1. september 2023 i ny jobb som politiinspektør og leder for politiets nasjonale kompetansegruppe mot menneskehandel, i Kripos.

Per i dag er det kun én ansatt i KOM, Ingrid Weider Lothe. Administrativ forankring av KOM og ressurssetting av funksjonen er til vurdering.

Det er de siste årene igangsatt flere prosesser for å effektivisere organiseringen av menneskehandelsfeltet. KOM skal i høst særlig prioritere å bistå JD i videre utviklingsarbeid på feltet.

KOM seminaret høsten 2023 avlyst

Vi meldte i forrige nyhetsbrev at KOMs planlagte nasjonale seminar om menneskehandel 18.-19. oktober er avlyst grunnet ressurs situasjonen og omprioritering av oppgaver.

Ulike aktører gjennomfører sektorvise kompetanshevingstiltak på feltet nå i høst.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Lovforslag om strengere og raskere reaksjoner for ungdommer som har begått kriminalitet

Prop. 139 L (2022-2023) "Endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll)" ble lagt frem for Stortinget 29. september, se [her](#).

Lovforslagene fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) skal blant annet forbedre de strafferettslige reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.

Forslag fra Europakommisjonen på høring - forordning om forbud mot produkter laget med bruk av tvangsarbeid

Nærings- og fiskeridepartementet sendte i august på høring Europakommisjonens forslag til forordning om forbud mot produkter laget med bruk av tvangsarbeid, se [her](#). Høringsfrist var 25. september.

Forbudet omfatter alle produkter, inkludert landbruksprodukter, som gjøres tilgjengelige på markedet i EU. Dette innebærer både produkter som er produsert for innenlands forbruk og for eksport til andre land i EU og til tredjeland.

Forslaget omhandler også krav til å oppnevne kompetente myndigheter som skal håndheve regelverket og prosessuelle krav til undersøkelser.

Forslaget skal komplementere kommisjonens forslag til aktsomhetsdirektiv (lagt frem i februar 2022), se [her](#) for mer informasjon om dette direktivet.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Høring - Rapport om tematisk organisering av psykisk helsevern

Helse- og omsorgsdepartementet sendte i september på høring rapporten "Forenkle og forbedre" fra ekspertutvalget for tematisk organisering av psykisk helsevern, se [her](#). Høringsfrist er 6. november.

For mer informasjon om ekspertutvalget, se [her](#).

Høring - forslag til forskrift til voldserstatningsloven (voldserstatningsforskriften)

JD sendte i september på høring forslag til ny voldserstatningsforskrift, se [her](#). Forskriften fastsetter nærmere regler til voldserstatningsloven (trådte i kraft 1. januar 2023). Høringsfristen er 31. oktober.

JD
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

Høringsnotat

Innholdsfortegnelse

Dato: 19.09.2023
Saksnr: 21/2023
Høringsfrist: 31.10.2023

FORSLAG TIL FORSKRIFT TIL
VOLDSERSTATNINGSLOVEN
(VOLDSERSTATNINGSFORSKRIFTEN)

Innhold	
1 Innledning	2
2 Sakshandlingsregler ved seksual- og voldserstatning	2
2.1 Gjeldende rett	2
2.2 Departementets vurdering	3
2.3 Kun til ansatte som sakshandling	4
2.3.1 Vurdering av omfang av sakshandling	4
2.3.2 Vurdering av omfang av sakshandling	4
3 Oppnevning av utvalgte sakshandling	4
3.1 Gjeldende rett	4
3.2 Departementets vurdering	5
3.2.1 Kun til den sakshandling kompetente	5
3.2.2 Kun til den sakshandling kompetente	5
3.2.3 Kun til sakshandling spesialistkompetente	5
4 Utnevning av advokater ved seksual- og voldserstatning	5
4.1 Gjeldende rett	5
4.2 Departementets vurdering	10
4.2.1 Framtidige avtaler om deltagelse av utvalgte til advokater	10
4.2.2 Over grense for deltagelse av utvalgte til advokater ved seksual- og voldserstatning	10
5 Energiplaner og forebyggingsplaner på status regnskaps- og skiddeplaner	11
5.1 Gjeldende rett	11
5.2 Departementets vurdering	11
5.2.1 Energiplaner og planlagte forebyggingsplaner på status regnskaps- og skiddeplaner	11
5.2.2 Forebyggingsplaner	11
5.2.3 Energiplaner og planlagte forebyggingsplaner	14

Handlingsplan - Kvinner, fred og sikkerhet (2023-2030)

Regjeringen la i september frem den femte nasjonale handlingsplanen for oppfølging av FNs sikkerhetsråds-resolusjon 1325 og tilhørende resolusjoner, samt den bredere agendaen for kvinner, fred og sikkerhet. Se handlingsplanen [her](#).

Planen viderefører flere av hovedinnsatsområdene der Norge har en særlig mulighet til å fremme kvinner, fred og sikkerhet internasjonalt, men viser også til nasjonal gjennomføring av agendaen for kvinner, fred og sikkerhet i nasjonalt beredskaps- og sikkerhetsarbeid.

Planen kobler i større grad enn tidligere hva Norge gjør nasjonalt med hva vi gjør internasjonalt. Nasjonalt skal kjønnsperspektivet integreres i både sikkerhetssektoren, asylpolitikken og klimapolitikken. Seksualisert vold og seksuell utnyttelse er blant temaene i handlingsplanen.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Forslag til statsbudsjett

Regjeringen la 6. oktober frem forslag til statsbudsjett for 2024, se [her](#).

Regjeringen foreslår 100 millioner kroner til **opptappingsplan** mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, fordelt med 85 mill. kroner til politiet og 15 mill. kroner under Barne- og familiedepartementets budsjett. Planen skal legges frem høsten 2023.

Tilskuddsordningen på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet er foreslått til i overkant av 37,7 millioner. I tillegg øremerkes et tilskudd på 5,3 millioner til Krisesentersekretariatet (ROSA og drift av nasjonal hjelpetelefon).

Det foreslås å styrke arbeidet mot **sosial dumping og arbeidslivskriminalitet og useriøsitet i arbeidslivet** med 20 millioner kroner, hvorav 15 millioner skal styrke tverretattlig a-krim samarbeid i Innlandet fylke, og 5 millioner skal styrke Arbeidstilsynets oppdrag om mer tilsyn, flere straffegebyr og å politianmelde alvorlig arbeidslivskriminalitet, se [her](#).

Forslag til statsbudsjett forts.

Regjeringen vil styrke bistanden til arbeidstakere som utnyttes og til ofre for tvangsarbeid/menneskehandel. For å få **bedre kunnskap** om grupper av arbeidsinnvandrere som kan oppleve utnyttelse i norsk arbeidsliv, vil regjeringen igangsette en kartlegging for å belyse situasjonen for arbeidstakere som kan befinne seg i gråsonene mellom sosial dumping og tvangsarbeid/menneskehandel.

Det foreslås en styrking av de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) for å øke **kompetansen innen vold- og traumefeltet** i ulike deler av tjenesteparatet innen vold- og traumefeltet, herunder nevnes menneskehandel og utnyttelse.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Handlingsplan for politiet

Justis- og beredskapsdepartementets handlingsplan "Trygghet i hverdagen. Handlingsplan mot 2025", ble lansert samtidig som forslag til statsbudsjett ble lagt frem. Se handlingsplanen [her](#) og nyhetssak [her](#).

Handlingsplanen følger opp regjeringens punkt i Hurdalsplattformen om å legge fram en konkret plan for å styrke politiets nærvær i hele landet.

Justis- og beredskapsministeren viser til fire prioriterte områder: Opprettholde aktivitetsnivået i politiet, styrket grunnbemanning og lokal tilstedeværelse, tiltak mot økonomisk kriminalitet og kamp mot vold og overgrep.

Nærmere om tilskudd til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon

Merk at søknad om tilskudd skal sendes elektronisk til Justis- og beredskapsdepartementet innen 1. desember for tildelingsåret 2024.

Se "Forskrift om tilskudd til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon" [her](#).

For informasjon om tildeling av tilskudd på menneskehandels- og prostitusjonsfeltet i 2023, se [her](#).

Se også DFØs nettside [tilskudd.no](#) for oversikt over statlige tilskudd til frivillige organisasjoner [her](#).

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Konfliktrådets nasjonale konferanse om å forebygge vold i nære relasjoner

På oppdrag fra JD, arrangerte Konfliktrådet 12. september sin årlige konferanse om å forebygge vold i nære relasjoner.

Det ble satt fokus på ulike arenaer for forebygging, med innlegg fra frivillig sektor, kommuner, myndigheter, forskere og andre.

For mer informasjon og opptak av konferansen, se [her](#).

Rapport fra Kripos om generativ kunstig intelligens

Kripos publiserte i august en temarapport om hvordan generativ kunstig intelligens (GKI) vil påvirke cyberkriminaliteten i årene fremover, se [her](#).

Kripos har nasjonalt ansvar for etterretning i norsk politi. Rapporten skal gi politiet og samfunns- og næringsliv en grunnleggende forståelse av GKI og hvordan teknologien vil prege cyberkriminaliteten på individ-, organisasjons- og statlig nivå.

Det vises blant annet til at GKI brukes av cyberkriminelle til å lage skadevarekode, overgrepsmateriale og til deepfakes.

Aktuelle norske tiltak, rapporter og forskning

Veileder om kontraktsoppfølging

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) lanserte i august en ny veileder om kontraktsoppfølging, se [her](#).

Veilederen gjelder både kontraktsoppfølging generelt og oppfølging av krav som skal motvirke arbeidslivskriminalitet spesielt.

Veilederen er et av tiltakene for gjennomføring av Norgesmodellen for et seriøst arbeidsliv.

Årsrapport fra ROSA

Krisesentersekretariatet ved ROSA publiserte i juli sin årsrapport for 2022, se [her](#).

ROSA drifter den nasjonale hjelpetelefonen for ofre for menneskehandel 22 33 11 60. ROSA koordinerer også trygge oppholdssteder til antatte menneskehandelsutsatte over 18 år, gjennom krisesentrene. Trygg bolig og oppfølging tilbys også i samarbeid med andre aktører.

Rapport fra King Instituttet

Coretta & Martin Luther King Institute for Peace (King Instituttet) publiserte i august rapporten "Rekruttering av migrantarbeidere. En studie av norsk matproduksjon", se [her](#). Målet med rapporten er å gi bedre innsikt i rekrutteringsprosessen til utenlandske arbeidere som ofte foregår over landegrensene hvor det er lite innsyn i hvilke avtaler som inngås. Prosjektet er finansiert av NorgesGruppens bærekraftsfond Handle, med støtte fra Gartnerhallen. Du kan lese mer om King Instituttet [her](#).

Fafo Østforum seminar

Fafo Østforum arrangerte 27. september seminaret "Hvilke utfordringer skaper nye regler for innleie av arbeidskraft?" Se [her](#) for program og opptak av seminaret. I april ble det innført innstramninger i regelverket for innleie av arbeidskraft fra bemanningsbedrifter. Fafo har, i samarbeid med Samfunnsøkonomisk analyse, fått i oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet å undersøke konsekvensene av endringene. På webinarer ble de første funnene fra forskningen presentert.

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

UNODC

I anledning FNs verdensdag mot menneskehandel 30. juli, lanserte United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) kampanjen "Reach every victim of trafficking, leave no one behind" se [her](#).

Kampanjen har som mål å øke bevisstheten om en urovekkende utvikling og nye trender identifisert av UNODC, og å styrke innsatsen for å forebygge menneskehandel, identifisere og støtte ofre og straffeforfølge bakpersoner.

Kampanjen er et samarbeid mellom flere internasjonale organisasjoner, se Joint Statement fra Inter-Agency Coordination Group against Trafficking in Persons (ICAT) [her](#). Se også GRETAs markering av dagen [her](#) og EUs markering av dagen [her](#). EUs koordinator mot menneskehandel uttalte:

"The latest global research on human trafficking trends illustrates a worldwide slowdown in criminal justice response to this crime, with both a decrease in victim detection rates and in the number of convictions."

UNODC forts.

UNODCs Working Group on Trafficking in Persons, har utarbeidet flere rapporter til gruppens 13th Session 2.-3. oktober, se [her](#) for informasjon om arbeidsgruppen.

Rapportene gjelder menneskehandel relatert til

- korrupsjon, se [her](#)
- smuglernetverk, se [her](#)
- utnyttelse av barn, se [her](#) og [her](#)

ILO

International Labour Organization (ILO) utga på på FNs verdensdag mot menneskehandel 30. juli en podcast "Fighting human trafficking in an era of crisis - how can we do better?", se [her](#).

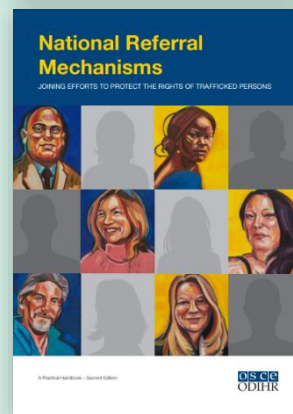
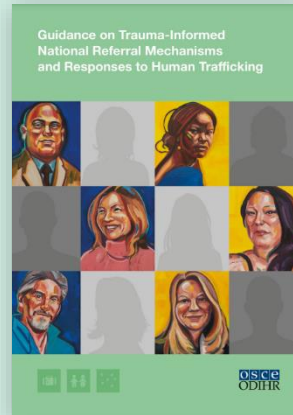

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

OSSE

Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) v/Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) publiserte i august veilederen "Guidance on Trauma-Informed National Referral Mechanisms and Responses to Human Trafficking", se [her](#).

Veilederen supplerer ODIHRs National Referral Mechanisms Handbook (Second Edition), publisert i januar 2022, se [her](#).

GRETA

Europarådets ekspertgruppe Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA) lanserte i juli fjerde evalueringsrunde av Europarådskonvensjonen om tiltak mot menneskehandel, med tematisk fokus på å adressere sårbarheter for menneskehandel, se [her](#).

GRETA skriver:

"...the fourth evaluation round of the Convention focus on vulnerabilities to human trafficking and measures taken by States Parties to prevent them, detect and support vulnerable victims, and punish the offenders. This includes a focus on the use of information and communication technology, which brings structural changes to the way offenders operate and exacerbates existing vulnerabilities."

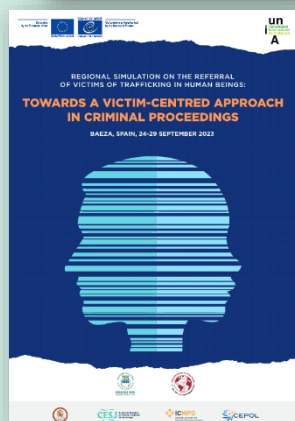
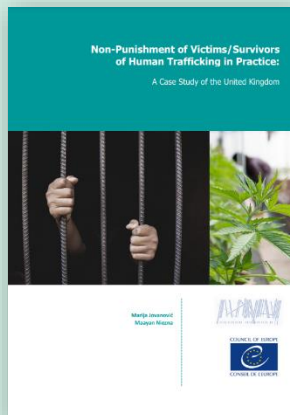

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

GRETA forts.

Europarådet publiserte i september studien "Non-Punishment of Victims/ Survivors of Human Trafficking in Practice: A Case Study of the United Kingdom, se [her](#). Studien gir en analyse av dommen fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) Case of V.C.L. and A.N. v. the United Kingdom (2021-02-16). Dommen gjelder straffeforfølgning av antatte ofre for menneskehandel i lys av EMK artikkel 4 og drøfter bestemmelsen om straffritak etter Europarådskonvensjonen artikkel 26. Studien vurderer også implikasjoner av dommen for Storbritannia og andre medlemsland i Europarådet.

Europarådet m.fl. arrangerte 25.-29. september en regional simuleringsbasert opplæring "Towards a victim-centred approach in criminal proceedings" se [her](#).

Europol

Europol publiserte i juli "Europol Spotlight Report - Criminal networks in migrant smuggling", se [her](#). Blant temaene er knytninger til menneskehandel.

Europol publiserte i september "Internet Organised Crime Assessment (IOCTA) 2023", se [her](#).

Trusselvurderingen fra Europol om cyberkriminalitet vil senere i høst suppleres ved tematiske rapporter, blant annet "Spotlight report on child sexual exploitation (IOCTA 2023)", se [her](#).

Europol publiserte i oktober "EMPACT 2022 Results Factsheets", se [her](#). Samarbeidsplattformen Empact (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) har blant annet prosjekter knyttet til menneskehandel.

Aktuelle internasjonale tiltak, rapporter og forskning

Frontex

Frontex publiserte i september "Risk Analysis for 2023/2024", se [her](#).

Risikoanalysen fra Det europeiske grense- og kystvaktbyrået gir oversikt over utfordringer ved EUs ytre grenser, herunder migrasjonstrender, langsiktige konsekvenser av krigen i Ukraina og utviklingen av grenseoverskridende kriminalitet, blant annet menneskehandel.

Østersjørådet (CBSS)

I juli overtok Finland formannskapet i The Council of the Baltic Sea States (CBSS) for 2023/2024, se [her](#).

CBSS har publisert årsrapporten for det tyske formannskapet 2022-2023, se [her](#). Her gis blant annet oversikt over aktiviteter i arbeidsgruppen Task Force against Trafficking in Human Beings. For løpende informasjon om arbeidsgruppens aktiviteter, se [her](#).

Neste møte i arbeidsgruppen blir 29.11-1.12 i Rovaniemi, der JD og KOM deltar. Møtet blir arrangert i samarbeid med CBSS sin arbeidsgruppe Expert Group on Children at Risk.

Sverige

Nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) i Jämställdhetsmyndigheten har i oppdrag å styrke arbeidet mot seksuell utnyttelse av barn, prostitusjon og menneskehandel, se nspm.jamstalldhetsmyndigheten.se.

NSPM publiserte i september en brosjyre til tjenesteapparatet: "Att förebygga och bekämpa sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel - så gör vi", se [her](#).

Verdt å merke seg - Kommende arrangementer

Pro Sentrets 40-årsjubileum

Pro Sentret arrangerer konferanse om prostitusjon 19.-20. oktober, i anledning senterets 40-årsjubileum: "Movement: Past, present and future in the prostitution field".

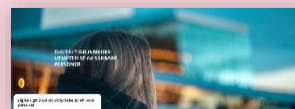
Se [her](#) for informasjon og påmelding.

RVTS Øst

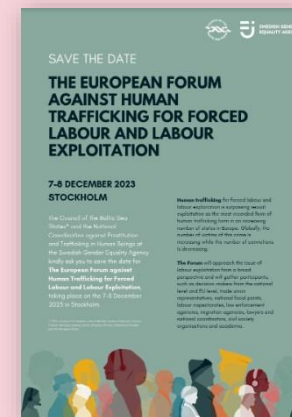
RVTS Øst - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging arrangerer 24. oktober digitalt grunnkurs: "Utnyttelse av sårbare personer".

Se [her](#) for informasjon og påmelding.

Konferanse i Stockholm om utnyttelse til arbeid

Østersjørådet og Nationella samordningen mot prostitution och människohandel i Jämställdhetsmyndigheten, arrangerer 7.-8. desember i Stockholm konferansen "The European Forum against Human Trafficking for Forced Labour and Labour Exploitation". Se [her](#) for informasjon om målgrupper, program og påmelding. Det åpnes for norsk deltakelse fra en bredde av aktører, bade fra myndigheter og sivilt samfunn.

Konferanse i Reykjavik om seksuell utnyttelse

Det islandske formannskapet i Nordisk ministerråd arrangerer 14.-15. desember i Reykjavik konferansen: "The Impact of Technology on Sex Trafficking - Challenges in detecting, investigating and prosecuting technology-facilitated trafficking in human beings". Se [her](#) for informasjon om målgrupper, program og påmelding. Det åpnes for norsk deltakelse fra en bredde av aktører, bade fra myndigheter og sivilt samfunn.

Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM) er et av tiltakene i myndighetenes arbeid mot menneskehandel, med en overordnet funksjon å være pådriver for tverretattlig og tverrfaglig samarbeid. KOM er administrativt underlagt Politidirektoratet og har et eget mandat fra Justis- og beredskapsdepartementet.

KOM skal

- være et virkemiddel for samordning mellom myndigheter og organisasjoner.
- bistå med metoder for identifisering og mobilisering av bistand og beskyttelse til ofre.
- bidra med tverrfaglig informasjonsutveksling og kompetanseheving
- KOM skal ikke ha en operativ rolle i enkeltsaker

Nyhetsbrevet inngår som del av oppdraget i mandatet om å bidra til tverrfaglig informasjonsutveksling og kompetanseheving innen feltet menneskehandel.

Du finner rapporter og verktøy fra KOM på politiet.no/menneskehandel.

KOMs kontaktliste

KOM sender jevnlig ut informasjon til alle som står på vår kontaktliste (nyhetsbrev, oversikt over rettsavgjørelser, KOM-rapport mv.).

Dersom du ønsker å stå på kontaktlisten, kan du sende e-post til KOM.pod@politiet.no.

